

Miha pri sv. Jožefu

Miha so predstojniki poslali na novo misijonsko postajo k sv. Jožefu, kjer je že dve leti deloval drugi slovenski minoritski misijonar p. Ernest Benko. Ta je na misijonski postaji, ki so jo bratje minoriti ustanovili že daljnega leta 1932, začel veliko delo za domače duhovne poklice.

»Sv. Jožef je bil moja najbolj aktivna misijonska postaja,« so prve besede, ki jih p. Miha spregovori, ko začenja razlagati o tukajšnjem življenju in delu. Misijon je ustanovil prvi minoritski misijonar na tem področju Zambije (Koperbelt), p. Mazzieri. Pridružila sta se mu še dva brata minorita. Najprej so zgradili preprosto kolibo, ob njej je zrasla kapelica, pod drevesom se je začela šola in zdravstveno delo. Danes, po več kot 70 letih, je misijon sv. Jožefa verski, kulturni, izobraževalni in zdravstveni center.

Velike zasluge za center je imel p. Mazzieri, ki je pozneje postal prvi ndolski škof. Ko ga je v visoki starosti (95 let) Bog poklical k sebi, je p. Miha njegovo smrt opisal s pretresljivimi besedami: *»Pa še ena žalostna novica. Naš škof Mazzieri je v petek umrl in bo jutri pogreb. Zadela ga je možganska kap. Zjutraj se je oblačil, da bi imel mašo, a se je zgrudil in tako odšel po zaslužen plačilo. Tiho in mirno je delal celo življenje, tiho in mirno je tudi umrl. Pogreb je bil veličasten in frančiškovo skromen. Prišli so ubogi, pohabljeni, slepi, gobavi... vsem je bil oče. Nobenih govorov ni bilo. Domači škof je med mašo prebral testament, ki ga je Mazzieri napisal pred nekaj leti. Nato je imel naš kustos kratek nagovor v čibemščini in to je bilo vse. Pri grobu je množica ljudi iz celega misijona čakala svojega dobrotnika. Pokopali smo ga na pokopališču v Ibengi.«*

Našega misijonarja so tako predstojniki poslali na veliko misijonsko polje z mnogimi neobdelanimi njivami. Potem ko je skupaj z domačini – skoraj brez zunanje pomoči – zgradil veliko novo župnijsko cerkev v Chifubuju, je tako opravil »zrelostni izpit« za misijonarja. Hitro se ga je prijel sloves izkušenega gradbenika. Tudi na novi postojanki je bil sprva močno vpet v razna nujna gradbena dela, ki so misijon pri sv. Jožefu počasi spreminjala v pravi misijonski, duhovni, vzgojni, šolski in zdravstveni center. Tako so že na praznik sv. Jožefa l. 1986 blagoslovili novo semenišče, ki ga je začel graditi p. Miha. Svoje delo nam je takole opisal: *»Verjetno tako veste, da sem zadnje čase bolj gradbenik, mizar, 'šlosar', mehanik, traktorist, vodovodar ..., kakor pa kaj drugega. Veliko smo gradili ter skoraj vse dogradili. Še par dni in večinoma vse bo dokončano. Kolikor je bilo pač največ mogoče, smo skušali narediti doma. Opeko za bloke smo delali sami. Ves les smo razžagali na domači žagi, ki sem jo sam skonstruiral. Vsa mizarska in ključavničarska dela so bila tudi narejena z domačimi silami! Podjetja so pač predraga. Zgodilo se je tudi to, da sem moral učiti druge to, česar sam nikoli v življenju nisem poizkusil. Niti sanjal nisem, da bi*

1, 2, 3: Znotraj misijskega obzidja
Cerkev pri sv. Jožefu
Bratje so se zbrali na srečanju.
Učilnica za bodoče šivilje
Mizarska delavnica

me kdaj v življenju doletela takšna dela. Sila kole lomi in ko je človek v stiski, navadno tudi najde izhod. Seveda, pri tem je potrebno veliko korajže.»

Nenehno delo in prizadevanje misijonarjev je pri sv. Jožefu v razmeroma kratkem času obrodilo bogate sadove. Tudi pastoralno delo je zacvetelo in iz 18 podružnic naraslo na 23. Povečali so bolnico, dogradili nove razrede in pisarno v osnovni šoli, zgradili šolo za gluhoneme, edino te vrste v Zambiji, ter srednjo šolo za 750 dijakov. Vse te šole je na uradni otvoritvi 20. novembra 1992 odprl sam predsednik Zambije, g. Chiluba.

Če od daleč, s »človeškimi očmi«, gledamo minoritski misijon sv. Jožefa, lahko rečemo, da je glavni razlog za takšen razcvet SLOVENSKA EKIPA MISIJONARJEV, ki je kot resnična in prava ekipa delovala znotraj velikega misijona. To slovensko ekipo so poleg p. Miha sestavljali še p. Ernest Benko ter laična misijonarja Klemen Paljk in Branko Likar.

Kot vsako dobro in homogeno ekipo so tudi našo krasile predvsem domače slovenske vrednote: pridnost, delavnost, vztrajnost, iznajdljivost ... Vse to so naši misijonarji hoteli dati in pokazati ljudem na črni celini – mladim, ki so se šolali v okviru misijonskih šol, predvsem pa so vse to hoteli posredovati tistim mladim Zambijcem, ki so se odločali za duhovni poklic in vstopali v minoritsko semenišče, ki je bilo pri sv. Jožefu. To pa nikakor ni bilo lahko delo niti lahek proces, kajti po Mihovih besedah »*Afrika nikoli ne misli na jutri. Afrika je samo danes. To je čisto svetopisemsko. Pusti vsakemu dnevu svojo lastno težo. No, dokler je ljudi malo, to še nekako gre ...*« Ko pa je v misijonu polno ljudi, množica lačnih src in lačnih ust, različne institucije – od bolnice prek šole do župnije, semenišča in drugih vzgojnih ustanov – pa je potrebna tudi skrb in načrt za jutrišnji dan. Potrebna je nova miselnost, ki so jo misijonarji podajali nekako takole: »Če si sam ne pomagaš, ti tudi Bog ne more pomagati /.../ Rok nimamo zato, da bi z njimi prosili, ampak da pljunemo v dlani in z njimi naredimo to, kar se da narediti.«

Formula, ki so jo uporabljali in tudi živeli, je zelo preprosta, a življenjska. Nanjo naletim skoraj v vsakem pismu, poročilu ali intervjuju, ki ga berem. To je: mladim moramo dati mrežo, ne pa ribe. Mladega afriškega človeka je torej treba naučiti, da si bo znal in zmozel sam uloviti ribo, da ne bo lačen. Le tako bo jutrišnji dan lepši. In prav o tem novem, lepšem jutrišnjem dnevu Zambije, ki se rojeva ob skrbni vzgoji, lahko beremo v Sporočilih: »*Prvi namen, zakaj imamo na misijonu delavnice in kmetijo, pa je, da se fantje naučijo delati in ravnati z živalmi, orodjem in pridelki. Malokateri, ki pride med nas, ima kakšne delavske izkušnje na kmetiji ali v delavnicah. Večinoma pridejo iz srednjih šol, ki pa so bolj nestrokovne. Dajo samo neko splošno znanje. Med nami se potem v potu svojega obraza skušajo naučiti, kako se je vsakdanji kruh.*

P. Ernest kot rektor semenišča te mlade fante navdušuje, jih kara, vliva upanje v njihovo prihodnost, da bodo lepega dne kot bodoči redovniki stopili na svoje noge in postali verski, kulturni, delavski buditelji in voditelji svojemu ljudstvu. To službo bi morali že zdavnaj opravljati, toda kako, ko pa jih je še vedno tako malo. Upamo, da bo naše sejanje, zalivanje in pletje obrodilo vsaj nekaj sadov, saj je Gospod tisti, ki daje vsemu rast.»

Misijonski radio Icengelo – Ognjišče

Ko se je Miha po 13 oziroma 14 letih aktivnega misijonskega dela odločal, da bo končno odšel na »sobotno leto« in si malo odpočil, je na vrata samostana in misijona sv. Jožefa potrkal domači škof in zaprosil predstojnike, če bi p. Miha lahko organiziral in postavil radijsko postajo za ogromno škofijo Ndole. Seveda p. Mihi ni bilo treba dvakrat reči. Radio je bil za njega tisti čas izjemen izziv in pripomoček pri misijonarskem delu, pri oznanjevanju, ozaveščanju in spodbujanju ljudi pri prizadevanju za dobro. Še več, prepričan je bil, da so *»radio in drugi mediji v današnjem času najboljše sredstvo evangelizacije – še posebej v Afriki, kjer so velike razdalje«*.

Božja previdnost, ki je velikokrat ne razumemo in ne dojemamo, je hotela, da se je p. Miha že vse življenje malo ukvarjal tudi z elektroniko. Imel je veliko veselje do akustičnih aparatov vseh vrst in videl sem, kako ga je moč medijske scene osvojila in navdušila ob spoznanju, da lahko s pesmijo, kitaro in glasom prek zvočnika doseže in nagovori veliko množico. Pri ansamblu Minores so začeli pravzaprav iz nič. Pretežno na njegovo pobudo so menjavali staro akustično opremo z novo ... vedno znova so spajkali potrgane žice ozvočenja in elektrike. Vse delo je potekalo na osnovi »kratkega stika« – če se je zabliskalo ali zahreščalo, si slišal Mihov glas: »Narobe ... daj drugi dve žici skupaj!!!« Novo ozvočenje, novi mikrofoni, vedno boljši instrumenti – to prizadevanje je povezano z izjemnimi dogodivščinami, ki so jih v tistih svinčenih časih preživljali na meji. V tujino so hodili nastopat s starimi inštrumenti, vračali pa so se vedno z novimi – ali z novim ozvočenjem ali s kakšnim inštrumentom. Vse to »uvažanje« je temeljilo na izredni iznajdljivosti, vztrajnosti in jasnem končnem cilju – da bi vse potekalo bolj profesionalno, da bi bili nastopi boljši in nenazadnje – da bi bilo vse popolnejše in najboljše za čaščenje Boga.

Ta zgodba z inštrumenti se je p. Mihi na neki način ponovila v Zambiji z mediji – začel je iz nič – samo ideja, dobra volja, silna želja pomagati tistim, ki želijo slišati, množici, ki je lačna, žejna, priskočiti na pomoč ljudem, ki se jim dogajajo krivice, nimajo dostopa do zdravstvenih storitev ne do minimalnega šolanja, ki jih država zapostavlja. Kolikokrat je Miha ponovil: *»Mediji so lahko preroška sila današnjega časa ... ampak da ne gledaš vsake malenkosti, vsakega blata, temveč idejo – da malo dvigneš glavo, povzdigneš oči bolj na horizont, na obzorje, kjer je tista majhna svetloba, ki tam žari, kjer je življenje, kjer je upanje. To upanje je Kristus v našem življenju, da se ne bojiš stvari, ker veš, da stojiš na trdnih temeljih. Da je Kristus del tvojega življenja.«*

Za pionirsko delo in vztrajnost pri postavitvi novega radia je bil p. Mihi izjemno hvaležen krajevni škof v Ndoli, +**Dennis de Jong**, ki se je zahvalil tudi Sloveniji za obilno pomoč pri

Miha v studiu radia Icengelo, ki ga je sam ustanovil.

Logotip radia Icengelo

Miha v oddaji radia Ognjišče, ki jo vodi direktor, msgr. Franci Trstenjak.

tem projektu. V daljšem zahvalnem pismu prov. ministru je med drugim zapisal: Želim se Vam zahvaliti za vašo podporo, predvsem za pomoč enega izmed vaših sobratov, br. Miha, ki je graditelj našega radia ICENGELO. Prav tako se želim zahvaliti za Vašo finančno pomoč. Naj vas vse v Sloveniji blagoslovi Bog, posebej brate, ki čutijo z nami in pomagajo br. Mihi pri gradnji naše radijske postaje. Ta postaja je resničen blagoslov za našo škofijo in že čudežno deluje. Upamo, da bomo uspeli dokončati to delo in da bo zrastle v močno in goreče evangeljsko prizadevanje. Še enkrat hvala za vse.

Vaš v Kristusu!

In še najbolj vesela novica. Misijonski radio, ki ga je z mnogimi sodelavci iz Slovenije (Radio Ognjišče, studio Akademik, maestro Bevc) ter številnimi dobrotniki postavil p. Miha, je 6. septembra 1995 začel oddajati ...

Uresničilo se je še eno Mihovo prepričanje o trenutku in času v Zambiji, ki ga je tudi velikokrat ponovil.

»Trenutno je radio najboljše sredstvo evangelizacije v Zambiji.«

Največji Mihov podvig – katoliški mediji v Zambiji

Mihovo delo z mediji predstavlja nov začetek, novi način misijonskega dela. Loteval se ga je z enako, če ne še večjo voljo in željo pomagati, oznanjati, ozaveščati. Začel je iz nič in z vztrajnostjo ob podpori sobratov, domačega škofa in mnogih dobrotnikov s celega sveta dosegel, da so katoliški mediji v Zambiji pristali med vodilnimi. V sebi je nosil jasno spoznanje, ki je vzniknilo med preprostim, revnim in izkoriščanim ljudstvom ter je popolnoma kolbejevsko naravnano.

»Izkoristiti moramo medije, če hočemo, da kaj dobrega naredimo. Če teh valov, ki nam jih je dal sam Bog, ne bomo uporabili za dobro, jih bodo drugi uporabili za izkoriščanje. Mediji so tisti, ki usmerjajo človeka v slabo ali v dobro smer.«

Miha je bil prepričan, da so mediji preroška sila današnjega časa. V svojih intervjujih t preroško službo večkrat primerja s preroki Izaijo, Jeremijo ali Janezom Krstnikom, ki je samo zato, ker je povedal resnico *Ni ti dovoljeno imeti žene svojega brata* izgubil glavo. Kralj in njegovo okolje nista mogla prenesti resnice ...

In prav za resnico, za pravico, za napredek, za vero in upanje malega in izkoriščanega človeka ter za sijoče otroške oči se je Miha gnal z izjemno preroško vnemo.

Toda naš misijonar preroške službe ni jemal kot neko napovedovanje prihodnosti. Videl in razumel jo je tako, da si ti in da so mediji danes močan steber, na katerega se lahko nasloniš, majhna svetla lučka na koncu tunela, ki jo preprosti človek vidi, ga ohrabri in mu da upanje. Upanje, da je vredno živeti, da je vredno iti v jutrišnji dan ...

Čutil je, da prek medijev lahko pomaga ljudem odpirati oči in srce ter jim dvigati pogled proti obzorju, kjer je svetloba, kjer je upanje. Zelo ga je jezilo, da neka majhna koristolovska združba ljudi – ki jim gre le za lastne interese, ki jim ni mar za lačne in umirajoče, še manj za šolstvo in zdravstvo – izkorišča preprostega domačega človeka zaradi njegovega neznanja, neinformiranosti in bede vsake vrste. Vedno so ga mučila vprašanja: kako se bo preprosti človek pritožil zaradi storjene krivice in izkoriščanja, kako bodo otroci prišli do pravične šole in potrebnega prgišča koruzne moke ... Na vse to je p. Miha v nekem intervjuju odgovoril jasno in glasno:

»Zato pa smo mi, katoliški mediji, da povemo resnico. Ljudje pravijo, da je tisto, kar povesta radio ali televizija, resnično. Mediji pa, še posebej tisti, ki hočejo voditi v napačno smer, svoje laži, svojo gnilobo zavijejo v tako lep celofan in nagovarjajoče oblikujejo, dodajo še rožice in ljudje jim nasedejo. Tega mi ne smemo dovoliti, ponuditi moramo neko alternativo, povedati resnico, da se lahko človek sam odloči, kakšno prihodnost hoče imeti ... ali resnico ali lažno prevaro. In sam bo odločal, kdo laže in kdo govori resnico.«

Da je pa mogoče zdržati na tem viharnem polju, da ne kloneš, da te silni vetrovi in viharji ne porušijo, pa moraš imeti trdne temelje. Pri tem je Miha jasno izpostavil Jezusovo priliko o hiši na pesku in hiši na skali. Zanimivo, da jo – v svojem stilu – razlaga na več mestih. Vedno vztraja pri tem, da morajo biti temelji trdni, da mora biti skala, na kateri stoji hiša, zares trdna. Tudi če hiša ne bo ravno najlepša, če bo malo majava, se ne bo porušila, če bo na trdnih temeljih. Nič ne pomaga, če je hiša še ne vem kako skrbno grajena in lepo izdelana, a so temelji slabi. Taka hiša bi se lepega dne zrušila. To razlago naš misijonar zaključi z jasno mislijo: *»Kristus je naš temelj. Je temelj Cerkve in temelj našega osebnega življenja. Če smo mi majavi, padamo, smo blatni, nas meče, nam je hudo, smo ljudje, grešimo; ampak če bomo na trdnih temeljih – na Kristusu – gradili svoje življenje in bomo drug drugemu pomagali, se v ljubezni dopolnjevali, bomo lahko zrl v prihodnost z vedrimi očmi ...*

Miha je vsepovsod, še posebej prek tiskanih medijev in radia, neprestano spodbujal, naj se ljudje ne bojijo, naj se ne plašijo, ampak pogumno hodijo skozi življenje z odprtimi očmi za lučjo, za upanjem. Neštetokrat je ponovil: *»Tem ljudem ne dajemo le rib, ampak jih učimo ribariti – a za ribarjenje rabiš mrežo ... Mreža pa je izobrazba.«*

Prav ta »mreža« je p. Miha tako omrežila, zamrežila in premrežila, da se je podal po celem svetu – ne le enkrat, večkrat, in s pomočjo dobrotnikov, prijateljev postavil in opremil najmodernejšo in najkakovostnejšo tiskarno v državi, da bi učinkovito pomagal pri izobraževanju ... Do smrti je kot direktor skrbel za njen razvoj, za tiskanje na tisoče izvodov učbenikov in knjig za revne otroke ... Urejal je kar dva časopisa, ki so ju seveda tiskali v misijonski tiskarni. Eden je mesečnik Icengelo, pisan v jeziku bemba. To je časopis za preproste ljudi, ki ga natisnejo v 12 tisoč izvodih. Drugi časopis The Challenge pa izhaja v angleškem jeziku.

Zakaj se p. Miha v misijonih ni zadovoljil s kakšno povprečno tiskarno, saj bi bila morda dovolj dobra? Zakaj je hotel najboljšo?

»Zato ker se mi kot Cerkev močno zavedamo, da vera, ki jo oznanjamo, ni vera nekje v nebesih, ki so daleč od nas. Ampak Oče naš, ki si v nebesih /.../, tvoje kraljestvo je tudi tukaj, na zemlji. Kakšno? Takšno, kakor je v nebesih – torej ljubezen Oče, Sin in Sv. Duh. Ta edinost naj se občuti tudi tukaj na zemlji. To pa ni samo v lepih in tolažilnih besedah, da bo že bolje ... drugi pa se kopljejo v svojem bogastvu. Ne vem, kakšno kraljestvo je potem to ... Naš evangelij je evangelij upanja ... Zakaj bi morala Cerkev vedno capljati zadaj ... naj zadaj capljajo njeni nasprotniki.«

Miha je bil v dno duše prepričan, da mora Cerkev danes v misijonih in povsod po svetu stopiti v ospredje z evangeljskimi ideali. *»Če se bomo kristjani samo zadaj jokali, ne bomo nobena luč!«*

Miha je kitaro zamenjal s kamero.

Novi stroj v tiskarni

V tiskarni so knjige tudi vezali.

Miha je imel za svoje projekte celo četo sodelavcev: Mission Press

Zaradi požiga in groženj še močnejši

P. Miha je z grenko izkušnjo socializma in komunizma prišel v Zambijo in kaj kmalu prepoznal politiko tamkajšnjega režima in neuvrščene politike. Iz dneva v dan je s težkim srcem opazal, da revni ljudje postajajo vse bolj revni, da v komunizmu določena »mala klika ljudi« vodi popolnoma diskriminatorno politiko. Zato je prek radia Icengelo in tiskanih medijev, ki jih je izdajala 'Mission Press', hotel vplivati in spreminjati krivični in izkoriščevalski režim ter prinašati novo miselnost in pomagati najbolj ranljivim ljudem, ljudem brez pravic, brez znanja, brez slehernih možnosti, da se postavijo zase. Prizadeval si je za pravično družbeno ureditev, ki bi poskrbela za revne otroke, za šolstvo, za zdravstvo ...

Tukaj je bil brezkompromisni borec, pripravljen dati in žrtvovati sebe celega. Prek radijskih valov je jasno povedal: *»Eno življenje imam – tudi če me pošljejo iz Zambije, če mi naredijo karkoli – povedati je treba!«*

Zavedal se je poslanstva in moči medijev, zato v svoji misijonski vnemi ni popuščal, ampak vztrajal: *»Če imamo samo eno vrsto (državnih) medijev, je to pranje možganov in velikokrat pot v moralni propad ... Naši mediji (ki so svobodni) so tisti, ki se temu postavljajo po robu; mi smo alternativa ...«*

V napetem predvolilnem vzdušju leta 2001, ko so se na ravni države odvijale vroče debate, je p. Miha s podporo krajevnih škofov in mnogih nevladnih organizacij brezkompromisno stopil v bran demokracije, na stran revnih in odrinjenih, ki jih je v Zambiji 80 odstotkov. Peščica ljudi okoli predsednika je hotela izvoliti starega predsednika Chiluba in vpeljati nove zakone, ki bi zaščitili njihov daleč prevelik apetet, ponovno na račun revnih in odrinjenih. V tej dramatični situaciji je p. Miha prek misijonskega tiskovnega središča obveščal svet o zambijskih resničnostih, v tiskarni pa so izdali posebno številko revije Icengelo, tokrat v angleškem jeziku, *»ki je priletela kakor ogenj po suhem gozdu«*.

Zambijski škofje so skupaj s predstavniki drugih cerkva in z združenjem advokatov izdali posebno pismo, ki se je bralo po vseh cerkvah in javnih mestih razen v državnih medijih. To pismo je naletelo na takšen odmev, da so se ljudje kar sami začeli zbirati in debatirati o državnih zadevah.

»Pri vsem tem je igral veliko vlogo radio Icengelo, ki je gostil različne ljudi, duhovnike in politike. Ti so upravičevali ali napadali vladne ukrepe. Vlada tega ni mogla prenesti in nam je začela pretiti z ognjem, izgnanstvom ali nesrečami. Tako je 27. maja zgorel radio Icengelo. Podtikanje ognja je izvedel pravi profesionalec, toda po hitrem ukrepanju policije in gasilcev so, hvala Bogu, zgorele samo pisarne in seveda z njimi vsa radijska dokumentacija. Ogenj pa ni popolnoma uničil studiev, poškodovani sta bili le električna

Oddajnik radia Icengelo

Po napadu na radijske prostore je bilo vse črno in osmojeno.

napeljava in glavna mešalna miza z nekaterimi drugimi aparaturami. Takoj po tem dogodku sem šel na radio in prilagodil elektriko, tako da so že po dveh dneh spet začeli poskusno oddajati.

Kljub vsemu, kar se je dogajalo, smo bili veseli in polni upanja. Še posebej smo bili veseli, da je radio upravičil svoj obstanek in delo s preprostimi ljudmi, katerim v vsej tej bedi in brezupni situaciji prinašamo upanje in veselje.

Z ognjem – bombnim napadom – nas niso prestrašili, ampak ravno obratno; dali so nam še več moči, da smo postali bolj slišni in še razširili mrežo oddajnikov.«

Tudi grožnje oblasti, ki jim je bil Miha vedno trn v peti, niso obrodile sadov. P. Miha je čez nekaj dni izvedel, da so imeli vladni požigalci nalog, da ga ubijejo! A Miha ne bi bil Miha, če tega dogajanja ne bi komentiral s kančkom svojega humorja:

»Kadar mi najbolj grozijo in rjovejo proti meni, takrat se najbolje počutim, ker vem, da sem jim stopil na rep. Predstavljam glas preprostega, domačega, zatiranega, lačnega, neukega, bolnega človeka. V njihovem imenu se borim proti tistim, ki lažejo in kradejo.«

Naš misijonar, ki je imel pri svojem delu veliko sodelavcev, se je globoko zavedal, da svojega dela in poslanstva brez dobrotnikov ne bi mogel opravljati. Zato jih tudi nikoli ni pozabil, ampak je vedno – če je govoril ali pisal – poudarjal:

Hvala tudi vsem dobrotnikom, ki ste nas podpirali vsa ta leta, da lahko delamo to, kar delamo.

Priporočamo se tudi sedaj, ob tej nesreči. Mi smo tukaj, v »prvih bojnih vrstah«. Ne bojimo se, ker vemo, da je Gospod vedno na strani zatiranega in mi smo njegovi glasniki. Ne bomo bežali, toda brez vaše duhovne in materialne podpore tudi ne bomo mogli narediti kaj bistveno večjega.

Vaš nadležni p. Miha

Misijonarstvo

V nekem intervjuju je p. Miha povedal zgodbo, ki predstavlja veličasten odgovor ter duhovno in miselno ozadje njegove misijonske poti. Svoje kali je nedvomno pognala na Mihovi srčni strani ...

»Ljudje mi pravijo: 'Pa kaj vi misijonarji delate tam doli, saj vidite, da nič ni, saj vas nimajo nič radi, saj vas samo izkoriščajo, saj od tega ne bo nič ostalo ...'»

A naš odgovor je – mi kažemo pot! Tudi če bo morda vse naše delo prešlo v pepel, bo iz njega prav gotovo enkrat zrasla ena bilka. Simbol tega je, recimo, dogajanje v naravi. Ko oktobra pri nas sonce vse požge, je čisto črno. Pet, šest mesecev ni niti kaplje dežja ... potem pa na tem ogromnem pogorišču vzklije lepa rdeča roža, ki je roža upanja. Tako lep cvet pride iz tiste ožgane in zbite zemlje – v njej ni nič življenja, bi rekel, a notri je življenje, in to novo življenje. Ta »lepa roža« bo potem njihova ... Zato smo mi zdaj tu, da pomagamo roži, da bo čim prej vzknila ...«

Mihova misijonska pot je res izjemno zanimiva – bogata. Polna mejnikov in nalivov Božje milosti ter veselega upanja, seveda pa tudi križev in težav. Tisto, kar je na vsakem koraku njegove poti opazno, je popolna odprtost Božji volji – vedno je odprt za Božje navdihe. Med razgrinjanjem »svojih« vedno novih načrtov je skoraj obvezno dodal: *»Če bo, bo, če ne bo, Bogec že vejo.«* Njegovo misijonarstvo se skozi leta razvija, dopolnjuje, nadgrajuje, strmo raste ... Neopazno, brez velikih pretresov, iz klasičnega misijonarja preraste v apostola nove evangelizacije, ki mu nobena težava ni prevelika, noben medij mu ni tuj, noben korak pretežak – ne do najrevnejšega, da mu ponudi roko, ne do najbogatejšega, da ga zaprosi za pomoč ...

V pogovorih in intervjujih zelo skopari s podatki in s tem, kar je na nekem mestu naredil, zgradil, postavil, izkopal. Miha ostaja intuitivno zvest (z leti vedno bolj) temu, kar si je zadal na samem začetku svoje misijonske poti, *da prihaja v Zambijo, da bi tu živel*. Prav to ozaveščeno življenje z domačimi ljudmi, za njih, za Kristusa in za Božje kraljestvo, ga je pripeljalo na nove misijonske poti, o katerih nikoli ni niti sanjal ... Velikokrat ugotavlja, kako se je v njegovem življenju in misijonarjenju nemalokrat vse obrnilo drugače, kakor je sam snoval, mislil, načrtoval.

»Nikoli si nisem mislil, da bom ustanovil radio in tukaj tudi delal, da bom urednik dveh časopisov, da bom šef misijonskega tiskovnega središča, da bom direktor najboljše tiskarne v Zambiji ...«

Tej njegovi izjavi lahko dodamo tudi to, da si verjetno nikoli ni mislil, da bo ustanovitelj botrstva na daljavo in izjemno uspešnega vsakoletnega srečanja mladih talentov v Zambiji,

da bo poskrbel, da bodo vsi Zambijci imeli Sveto pismo, da bo s skupinami mladih prihajal v Slovenijo in še in še.

Prav to 'še in še in še' se je počasi – kot velike in težke uteži – nalagalo na misijonarjeva ramena, pa tudi na njegovo srce. Vsak novi 'še' je nova težka utež. A vse doslej je bil do »brata osla« neizprosni, ker mu delo in ljubezen do misijonskega dela nista pustila do sape ... Takole Miha opisuje takratno stanje:

»Ko je vse začelo fajn iti naprej, je naš ekonom Leszek – brat s Poljske, odšel domov zaradi preutrujenosti. Pregorel je! Brat Camillo, tehnični direktor – je šel na pet operacij v Padovo v Italijo, p. Angelo je odšel na trimesečni dopust, br. Zigmunda v vezalnici je zadela srčna kap, nenadoma nas je zapustil naš računalničar ... Tako sem ostal sam kot predstojnik skupnosti s 35 fratri, tiskarno, studiem, pomočjo na župnijah ... in kmalu je bil sedemdnevni delovni teden prekratek. Rezultat takšnega obnašanja pa je bil, da bi 23. julija ob petih zjutraj, ko sem se spravljal k molitvi, skoraj pozabil dihati. Zgodilo se je zelo hitro. Bil sem zdrav in za par trenutkov sem že bil pod kisikom in med cevmi v ambulanti. P. Umberta, ki me je pripeljal v bolnico, sem prosil, naj me spravi z Bogom. Blagoslovil me je s solznimi očmi. Jaz sem se mu nasmeljal in mu rekel, da navadno strela ne udari tako hitro v koprive. Odveza je bila le za vsak slučaj, za lepše potovanje v večnost. Boksnil me je, odšel domov in mi prinesel dober zajtrk. Srčna kap je mislila narediti svoje, pa ni šlo. Deset dni sem preležal v bolnici, sedaj pa sem že normalen .... Važno je, da gre delo naprej. Ta izkušnja pa me je naučila eno stvar – ko pride človek v določeno dobo življenja, si mora vzeti vsaj malo časa tudi zase in dati bratu oslu kakšno uro počitka. 15-urni delavnik je bil le malo preveč. Pa kaj hočemo, če pa je 'dolgost življenja našega kratka', zato pa, 'bratje, naredimo kaj dobrega, dokler še imamo čas'.«

Ta izkušnja ga je vseeno nekoliko streznila in zaustavila, saj je moral še na nujno operacijo srca v Južno Afriko. Hvala Bogu, Južna Afrika slovi po dobrih srčnih kirurgih. Tako so ga hitro »vzeli pod nož«, da je že po nekaj dneh poln optimizma in dobre volje sporočil:

»V enem dnevu sem bil na operacijski mizi, odprt, zašit in takoj nato 'okrepljen' za dolgo pot domov v Ndolo. Saj mi je vedno pred očmi drobna brošurica, ki je bila v tistih časih v Sloveniji reklama za nove duhovne poklice in je imela naslov Ljudje te potrebujejo. To gotovo tukaj v Afriki, posebno v Zambiji, še drži. Skoraj bolj kot pitno vodo ti ljudje potrebujejo nekoga, ki jim je v oporo in jim pomaga iskati smisel življenja. In kdo drug je to, če ne duhovnik?!«

Zakaj je Miha tako trmasto vztrajal na svoji misijonski poti, na kateri je bil večkrat v življenjski nevarnosti? Na to vprašanje je ob neki priložnosti odgovoril: »Vidim, da moram

Otroci so ga klicali Bambo.

Če mi ne bomo uporabljali tehnike in medijev ...

Kitara – zvesta spremljevalka

Priprave za nastop ob papeževem obisku

Kjer sem bil jaz, tam so bili mladi ...

to narediti, ker nihče drugi ne bo tega storil namesto mene.» S tem jasno pove, da se čuti poklicanega od Boga, da se čuti poslanega – z notranjimi očmi duše vidi, da mora to narediti. Pa ne zato, da bi sebe izpostavljaj, še manj povzdigoval, ampak zaradi bližnjega, zaradi konkretnega človeka, ki je na takšen ali drugačen način odrinjen iz dogajanja, postavljen na rob ... Vsako takšno stanje bližnjega je Miha prizadelo in z vso težo padalo na njegovo srce.

Bil pa je človek srca, nenehno odprt za Božje delovanje, za nove navdihe, nove korake v vsej preprostosti in ponižnosti. V tem njegovem srcu se je rojevalo sočutje in odločno prizadevanje za pomoč najbolj šibkim, ubogim, ranjenim, nemočnim, ponižanim. Prizadevanje, ki ni ostalo pri lepih besedah, ampak je šlo do skrajnih meja, skrajnih dejanj – tako daleč, da se je lotil samih izvirov zla, najglobljih vzrokov revščine, bede, nepismenosti ... Ti izviri in vzroki pa so v krivični politiki vladajoče in bogate klike, ki ni naklonjena svojemu lastnemu domačemu človeku. Miha je bil vladajoči politiki trn v peti, saj je dnevno prek medijev šibal stranpoti politike in korupcije ter prižigal luč upanja preprostim ljudem. Tako je v svojem poklicu nenehno zorel:

»V tem procesu učenja, sprejemanja, zorenja sem postal del njih. Še vedno sem Slovenec, ampak spoznavam drugo kulturo in živim v njej; oni so še vedno Zambijci, ampak živijo s Slovencem, ki ima drugačne navade. Nihče nikomur ničesar ne vsiljuje, spoznavamo se, bogatimo, delamo, se veselimo. V Kristusu pa smo tako vsi eno.«

Zaustavimo se za trenutek še ob njegovem preroški izjavi: *»Grem v misijone, da bom tam živel!«* Ta stavek, ki ga je izgovoril tik pred odhodom v misijone v Zambijo, razumel in doumel pa ga je – po lastnem pričevanju – šele proti »koncu« svoje misijonske poti, izraža širino in visočino njegovega odprtega srca:

»Vidiš, od začetka sem mislil, da bom na eni župniji pastoralno deloval, potem pa me je moje delo zaneslo v čisto drugo smer, za katero sem mislil, da sploh ne spada več na področje mojega misijonskega dela. To je recimo novinarstvo.«

Tisti, ki so imeli kdajkoli možnost obiskati p. Miha v Zambiji, pripovedujejo o njegovi preprostosti in prijaznosti. Znal je nagovoriti vsakega človeka, najsibo revež, bogataš, mladostnik ali otrok. Miha ni bil prepoznaven samo v Zambiji, ampak ga je po zelenem klobučku poznal domala ves svet. Toda vedno je bil in ostal na prvem mestu duhovnik, redovnik, neke vrste prerok med ljudstvom, ki je živo čutil, da »mora« pomagati ubogim, bolnim, odrinjenim, nemočnim ... in tlečega stenja ne ugašati. Govoril je:

»Misijonarji smo vedno poskrbeli za celega človeka. Vere ne predstavimo kot nekaj v nebesih, ampak kot tisto, kar živim ta trenutek. Kristus mora postati moje življenje, ne le